

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona
 Székhelyre: Negyedévre 12
 Vidékre: Negyedévre 15
 Évesre 20

Felolvasó szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Rászló József.

== Egyesszam ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Leszámolás.

— szept. 5.

A nemzet kibontotta lobogóját. És csapatok gyültek alája és a csapatok seregekké növekedtek. És a nemzet vezérei ekkor azt látták, hogy a szent lobogó alatt egy táborban együtt van az egész nemzet.

Megharsantak a tárogatók, sip, dob, zene zengett, nemzeti énekek zsolozsmái szálltak fel az égnek és a nemzeti jelszót hegyeken völgyeken át a Kárpátoktól le az Adriáig viszhangozta mind az egész ország.

De a táborozásnak, a lelkes hadba gyűlésnek semmi eredménye nem leit. Csak a reménység és a bizalom virágai koszorúzták a nemzet homlokát. Azonban tettek bábérja nem termett számára hosszú kilenc hónap alatt.

Mert ellensége nem volt látható; közeledését vagy elmenekülését nem lehetett megállapítani.

A nemzet tehát tétlenül áll a zászló alatt és várakozik.

De már ez tovább nem tarthat így!

Háborut viselni ilyen módon nem lehet:

Mit akar a magyar nemzet? Nyíltan megvallotta, mindenki jól tudja. Mit akar a láthatatlan ellenfél? senki nem is sejtí.

Ez az állapot fenn nem maradhat tovább.

A nemzetet a mindennapi élet kötelességei a táborból a mezőre, a tűzhelyhez, a munka mellé szólítják. A jelszavak elhangzottak és most ridegen, ellenmondást nem tűrő határozottsággal zug végig az országon a kétszer kettő.

A nemzetnek le kell számolnia a helyzetet.

Ő felsége a király két nap óta megint itthon van magyar székes fővárosában és jövő szerdáig köztünk marad. Lehetetlen, hogy a király ezt a hosszú kínos válságot most végre valahára meg ne oldja.

Akármit kutatunk a rejtett okok között, nem találunk rá semmi eltogadható alapot, hogy miért kellene a bizonytalanságnak tovább tartani? s miért ne lehetne a nemzeti követelésekről végre habozás nélkül, bátran kimondani a döntő királyi szót?

A nemzet le akar számolni.

Ebben a mai helyzetében nem tudja: mi a tartozása? mennyit hajthat be jogos követeléséből? E miatt pang minden dolga s ha a leszámolás sokáig késik, az lesz a nemzet álmodott gazdagságának a vége, hogy koldusbotra jut.

Erre semmi szükség; a nemzet jogosan követelheti a gyors leszámolást.

Hadd lássunk: mink van? és mink marad a leszámolás után?

Ő felsége a király meg kell, hogy hallja és értse a magyar nemzet kívánságát.

— szept. 5.

— **Katonai tüntetés Triesztben.** A Triesztben állomásozó 97. gyalogezredben forrongás tört ki arra a hírre, hogy a harmadik évüket kiszolgált legénységét a rendes szolgálati időn túl is vissza tartják. A katonák elkeseredése oly nagy, hogy tegnap este utcai tüntetést rendeztek. A veszedelmes demonstrációról a következőket jelentik Triesztből:

A Via Donátában a 97. gyalogezrednek husz katonája igen zajosan tüntetett. A katonák hangosan énekelték a munkásdalt és közben folytonosan azt kiáltották:

— Nem akarunk szeptember harmadika után szolgálni!

A tüntetés nagy néptömeget csódi

tett össze, a mely a katonák iránt való szimpátiájának adott hangos kifejezést. A tüntetés közben megjelent egy őrmester, aki felszólította a katonákat, hogy hagyják abba az éneket. — A katonák engedelmeskedtek ugyan ennek a felszólításnak, de mikor a tömeg lármáznai és fütyülni kezdett és fenyegetően viselkedett az őrmesterrel szemben, a katonák is újra kezdtek tüntetni és énekelni; szidták és gyalázták a hadügyminisztert és egy katona a földhöz vágta panganétját és sapkáját és esküdözött, hogy nem fog tovább szolgálni. A többi katona felszólította az őrmestert, hogy velük ténnesen. Az őrmester erre kihuzta a kardját és újra felszólította a katonákat, hogy hagyják abba a tüntetést, de mikor látta, hogy ugy a katonák, mint a nép tömeg egyre fenyegetőbb módon viselkednek, kénytelen volt kardját hüvelyébe visszadugni és a katonák és a tömeg óriási lármája mellett elmenekülni. A katonák erre újra kezdtek énekelni a munkásdalt és az ó városba vonultak. A nagy tömeg velük ment és velük együtt tüntetett. Ezalatt az őrmester eljutott a kaszárnyába, a hol jelentést tett az esetről és a szolgálatot tevő tiszt parancsára egy nagyobb őrjárat élére állott, a mely feltűzött panganéttal sietett az ó városba, hogy a tüntető katonákat letartóztassa. A katonák megtudták, hogy az őrjárat közeledik és elszéledve, a házakba rejtőztek. Az őrmesternek mégis sikerült hat katonát kinyomozni és letartóztatni, de ezek a tömeg ösztökélésére nem törődtek az őrmester figyelmeztetésével, hanem újra hangosan énekeltek és ellene szegültek bekísérésüknek. A parancsnok ság rendkívül szigorú vizsgálatot indított meg. A tüntetés alatt a rendőrök is több embert letartóztattak.

Szellemek harca.

— szept. 5.

A Triesztben állomásozó 97. sz. es. és kir. gyalogezred legénysége fellázadt, mikor megtudta, hogy októberben nem lesz vége a gyöngyéletnek, hanem még három hónapig szolgálni kell.

Ez a rövid híreske nagy jelentőségű eseményről ad számot. Emlékezzünk csak vissza azokra a kifogásokra,

Tartós fiu és leány cipők kaphatók

Michelstädter Utóda

kizárólag cipőraktárban.

amelyeket a katonai körök nemzeti követeléseink, különösen pedig a magyar vezénylő nyelv ellen emelnek, hogy t. i. ezek teljesítése megbontaná a hadsereg egységét, megrontaná szellemét, felköltené mindazon nemzetiségek igényeit, a kiknek tagjai a hadseregben vannak.

Felesleges lenne ismételtetni, hogy a mi jogaink törvényileg biztosítva vannak, hogy mi nem „nemzetiségek”, hanem nemzet vagyunk. — A nemzetiségi igényeket lehet nem méltatjuk szóra. A hadsereg egysége és szelleme az, amelyekről szólani akarunk, a melyeknek csődjét jelenti a bevezető sorokban említett hírecske.

A hadsereg szelleme az osztrák szellem volt eddig, a maga fekete sárgaságában és az volt a vélemény, hogy ez a szellem van arra hivatva, hogy a hadsereget egységessé tegye. Ugy látszik azonban, hogy ez a szellem a hadseregnek csak bizonyos köreit lengi át, a tömegben azonban más szellem kapott lábra. Ezt a másik szellemet két betűvel jellemezhetjük: én! A polgár megadja a császárnak, ami a császáré, de többet nem hajlandó, mert az sérti a saját érdekeit és a szuronyt földhöz vágva jelenti ki, hogy az eskü szentsége, a császár iránti hűség határidőhöz van kötve és nem hajlandó szépszerével a lejárati napján túl megújítani.

A törvényben benne lehet az, ami benne van, ő nem tudja, mert nem úgy van és hogy most ok nélkül három hó-

napot elvesznek életéből, az én lázongani kezd és Hekubát emlegeti.

Aligha alaptalan az a vélekedésünk, hogy a dologba egy harmadik szellem is belejátszik, aminek a neve *Itália irredenta*. A hagyományos szellemnek nem csekély ellensége.

Ismeretes, hogy Trieszt vidékének lakosságát szíve nem Ausztriához, hanem Olaszországhoz vonja és hogy ezen szövetségesünk érzelmei nem valami mélyen gyökereznek, sőt hogy magában az olasz királyi családban is vannak ellenségei ennek a szövetségnek.

Annyi, mint a semmi, tehát az az okeszkodás, hogy a magyar nemzet követeit a hadsereg egysége és szelleme s a nemzetiségi igények miatt nem lehet teljesíteni, Hol vannak azok már és hol nincsenek ezek?! — A közös hadsereg olyan immár, mint azok az óriás fák, a melyek Kalifornia rengetegeinek nevezetességeit képezik: csupán a kéreg tartja össze a fát tövével és ha az élők nem támogatnák, nagyon csekély szél ki tudná őket dönteni. Az egyenruha képezi a hadsereg egységét, amint azt levetik: olasz, tirol, német, cseh, lengyel stb. állélló — csak osztrák nem.

Másképen, ellenkezőleg van a dolog minálunk. Nem kedves előttünk sem az osztrák szellem, de nem irredentikus szempontból; érdekeinket is alá tudjuk rendelni a haza és az uralkodó érdekeinek. És ezek érdekében cselekszünk legjobban meggyőződésünk szerint, amikor azt

követeljük, amihez jogunk van, és amelyet a nemzetnek megadva, jobban meg erősítik a hadsereget, mint nem tudom hány újabb taracküteggel. A magyar katonák magaviselete nem is más, egyszerűen fegyvelemsértés,

O.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Közigazgatási bizottsági ülés.** A város közigazgatási bizottsága ma d. u. 3 órakor Puky Gyula főispán elnöklete alatt ülést tart.

× **A városi nyomda jövője.** Tegnap délután 5 órakor a városházán egy kiküldött bizottság Vecsey Imre főjegyző elnöklete alatt a városi nyomda ügyében ülést tartott. — Az ülésen egy tanács mint a városi képviselőtestület néhány tagja jelen volt. Az ülés tárgyát az képezte, hogy a városi nyomdára a város ez idő szerint ráfizet. Ez okból elhatározta a bizottság, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek a nyomdának más uton való kezelését. Legcélszerűbb a bizottság véleménye szerint az, ha a nyomdát olyanformán kezeli a város, mint a világi vállalatot. A nyomda vezetőinek meghallgatásával azt határozta meg a bizottság, hogy az új nyomda kezelése ne a tanács kezében maradjon, hanem egy arra választott bizottság végezze a felülvizsgálatot. Fenntartja a város, hogy a nyomda nagybbszerű átalakításaihoz mindenkor beleszólhat és hogy a város nyomtatvány szükségletét a nyomda az előállítási árban számítsa. A gyűlés 7 órakor ért véget.

A művész büne.

Irta Kővér Ilma.

Szalatnay Károly hiába produkálta a legszebb dolgokat a szobrászat terén, a kritika agyoncsapta, még pedig kérlelhetlen szigorral.

Azt mondja Göthe: „A kinek sok barátja van, annak nincs egy barátja sem.”

No hát Szalatnay Károlynak nem volt sok, csak egyetlen barátja, de az a javából is a legjobb.

Ez előtt nyilatkozott meg a minden más élő teremtéssel szemben példátlanul zárkózott művész; ez előtt keseregte el keserveit:

— Lásd, barátom, annyira csak még se lehetek elfogult magam iránt, hogy jónak tartsak olyan művet, a melyet úgy meghurcolnak, mint az utóbb kiállított Memnonomat; ennekelötte pedig az ébredő szerelmet, Herokles a válassz uton és többet . . . És azért, mert az én műveim, meg vagyok felőle győződve, nem elvakultság tőlem, ha egyes darabjaimat, de százszor értékesebbeknek itélem, mint azon tisztelt kollegáimét, akiket égig magasztalnak.

— Hát éppen mert jobb fiacskám; felelt a meghitt barát, a ki polgári foglalkozását illetve bölcsész tudor volt, jobban magukra vonják a bírálók figyelmét. Aztán meg nem ismered Zichy Gézának a kis kutya című verseckéjét, a melyben becézik, dődelgetik az apró kutyát, amíg aféle ölbe való haszontalanság; de mikor észreveszik, hogy a kis kutya egyszer csak nagy kutyává fejlődik,

rémülten vedesik ki az udvarra. Az apró kutyusok senkinek sincsenek utjában. Ugy elmenőben megeirógtatják őket, sőt ölbe is kapkodják; de az erőteljes nagy kutya, az már veszedelmes állat. Egy harapással fölfalja a sok apró semmit. Oh, a nagy kutyával egészen más kép bánnak el, barátom.

— De hát a művész nem becézni való ölbe számba megy tán? . . .

— A művész, a valódi művész nem. És ezért használnak veled szemben korbácsot.

— Köszönöm jó véleményedet. Csak az a baj, hogy a hirnevet, amelyre minden művész pályán haladó egyén szomjazva — szomjazik, nem egyek állapítják meg, de a nagy egész; a nagy egésznek pedig — sajna — ma még nincs egyéni ítéllete, de száználmasan befolyásoltatja magát a kritika által.

A másik elnevette magát.

Aztán szólt:

— A művész, a valódi művész, a ki túléli magát, az már beszámítás alá esik. Téged — nem hiszelgek — becsületszavamra ezek közé sorozlak.

— Te igen, de mások még a kőszívűekhez sem. És mi ennek az oka?

— Semmi más, mint a közös bűn a melyben valamennyi élő művész leledzik. Egy nagy, egy főbenjáró bűn.

— Nem vagyok megrögzött ember; szívesen beismerem bűneimet, hacsak tudomásával bírok azoknak. De mert magamtól nem tudok rájuk jönni, kérlek, barátságunkra kérlek, mutasd meg azokat.

A bölcsész jó barát megint nevetett.

— Csak egy, egyetlen egy bűn, fiam.

— Annál könnyebb levezekelni és jóva tenni.

— Ments inten! erre még ráérsz.

— Ah, te csak gunyt üzesz velem! szóll türelmetlenül a szobrász.

— Most még nem, csak fogok gunyt üzni; ezt azonban nem egészen belőled, csak részben. A naivságodból és a kis hűségedből.

— Igazán kedves vagy!

— Ugye?

— És harmadszor is szívből nevetett.

Mikor azonban látta, hogy az a nagy tehetségű fiu végkép veszíteni kezd nemcsak munka, de még életkedvét, is egy napon ezzel vált tőle;

— No hát elkövetkezett a pillanat!

— Miféle pillanat?

— Semmi közöd vele. Servus!

Két nap múltán Szalatnay Károly azt hitte, hogy már teljesen elvesztette az esztét, mikor a hirlapját átfutotta.

Hát persze hogy örült, futó bolond, a kit a legképtelenebb látományok gyötörnek. Mert a mit maga előtt lát a lapban az csak egy összekuszált agyvelő hallucinációja lehet . . .

A művészi rovatban feketével bekerített hír volt:

Pótolhatlan veszteség érte művésztünköt. Egy igazi nagy tehetség haláláról értesítenek bennünket a késő éjjeli órákban. A régi nagyok lelkét váltuk fel fedezni minden legkisebb művében, a melyek örök időkre becsesek maradaak. Meghalt. Mély megütközéssel, könnyes szemekkel és nagy művészetét iránt föltétlenül elismerő bámulattal állunk, utolsó

Nyaralás a fővárosban.

Budapest, szept. 5.

A főváros lakosságának ama része, amely nyarat idehaza szokta tölteni, már régen meggyőződött arról, hogy széles Magyarországon Budapest a legszebb nyaralóhely.

Különösen elmondhatják ezt azok, akik Budán laknak, meg azok, akik a fürdőzéshez szükséges összeg bizonyos hányadát arra fordítják, hogy a főváros szebb helyeire kiránduljanak, vagyis akik úgy élnek Budapesten, mint a nyaralók élnek a szebb helyeken.

Nincs az a fürdőhely messze vidéken, amelynek olyan gondozott, kertészileg díszített s mozgalmas életében olyan szindus parkja lenne, mint amilyen a városliget.

Hegyünk gondozott utjakkal, pihe-nőkkel, árnyas erdejekkel, vendéglőkkel és kilátásaikkal minden más hegyért kárpótlást nyújtanak.

Közlekedési eszközeinkkel seholy versenyezhetnek s az egészségügy terén is túlszárnyaljuk a kisebb fürdőhelyeket, amelyek még csatornázza sincsenek. És mindenek tetejébe itt van a szépséges nagy város, nyüzsgő életével, parkjaival, fürdőivel, szinköreivel, nyári korezmáival muzeumaival és üzleteivel.

Ha számító művészberek készítették volna is Budapest tervét és eleve is nyaralóhelynek szánták volna, akkor sem tervezheték volna szebbnek és kellemesebbnek, mint amilyen. Am hiába ily szép és nyaralásra alkalmas a magyar főváros, azért a lakosok nagyrésze nyáron mégis elhagyja, hogy itteni kényelmes lakása helyett szűk és egészségtelen szobában huzza meg magát, lemondjon minden uri kényelméről és kinlódva élje át a meleg hónapokat, drágán fizetve

nagy alkotása a Memnon szobra előtt, a melyet egy csodás mű: Az ébredő szerelem előzött meg. Herakles a válaszon a Pávók, Szirének és számtalan élő, beszélő, gondolkodó cselekvő alakú érzékített kődarabok, a melyeket az ő ihletett keze bírt, vért, lelket öltött. Gondoskodnak a felett: ki volt ő a művészetnek. Szalatnay Károlyt elvesztettük. Aki ismerte alautásait, az előtt felesleges fejtegetnek: mekkora ez a veszteség...

A művész lázas szemekkel követte a sorokat.

Aztán leküldte a legényét más lapokért.

Valamennyiben benne volt ugyanaz.

— Hát megőrültem!

Ezzel a kiáltással fogadva belépő barátját a lázas idegességgel tartotta eléje a hírlapot.

— Nézd, nézd! . . .

— Már láttam.

— Láttad? hát te is látod? Nem hallucinálók.

— Hova gondolsz? Igen láttam most korán reggel meghozattam az összes egy példányát. Emlékek azok után, amit tegnap este elköttem egy listákkal és kritikussal telített kávéházban, ahol halál híradet terjesztettem.

— Halálom hírét? De hát mi okból?

— Kértem, hogy mutassam meg azt az egyetlen bűnt, amely rovásodra esik. Hát ez az barátom. Ez a valódi művész főbenjáró bűne a maga korában. Amíg él, el nem ismerik. — Most eredj cáföld meg a hirt és éljél dolgozzál a jövőnek.

meg a port, a rossz kiszolgálást s a barátságatlan falusiakat.

Elmegy és szenved, mert ez a divat és mert ezt kívánja meg társasága és mert egy nyaraló százat csinál. De nemcsak a fővárosi, hanem még a vidéki ember is fölszedi nyaranta sátorfáját s a budapesti halandókat utánozva, — épen olyan keserves életet él, mint ezek. Hogy pedig erről szólunk, annak az az érdekes levél az oka, amelyet ma kaptunk s a melyben egy vidéki hivatalnok konstataálja, hogy mily pompás nyaralás esik Budapesten.

Ügyei — írja levelében — arra kényszerítették, hogy a nyár egyrészt itt töltsé és hogy itt volt, épen nem bánta meg. — A levegő a budai oldalon csakolyan üde és kellemes, mint a fürdő telepek egy részében s az ellátás egy garassal sem kerül többre: mint a másodrendű fürdőhelyeken. Kényelem, szórakozás tekintetében határozottan nyert és ami fő, lelkének üdülése csodálatosan kellemes volt. — El is határozta, hogy ezentul is itt nyaral, épen úgy családostul, mint most.

Es tisztviselőtársait is arra igyekszik rábírní, hogy nyaralóhelyükül az ország legszebb és legelősebb nyaralóhelyét, — Budapestet válaszzák.

Hát ebben a levélben igen sok az igazság és Budapest teljesen méltó arra, hogy a vidékiek nyaralóhelye legyen. A vidéken élő kisebb jövedelmű embereknek nem igen áll módjukban, hogy Budapesttel, annak környékével és minden szépségével megismerkedjenek, mert fővárosi tartózkodásuk rendszerint nem nyulhat hosszabb időre. Ami fölszemes pénzük van, azt elköltik fürdőzésre s szabadidejüket is arra használják fel, hogy feredőzzenek.

Ha azonban arra határoznák el magukat, hogy négy vagy hatheti szabadságukat Budapesten töltsék, ugy nemcsak a nyaralás kérdését oldanák meg, de a fővárossal is megismerkednének és a budapesti külön kirándulással nem volna bajuk.

A lakásért itt semmiesetre sem fizetnének annyit, mint akármelyik ronda telepen és élelmezésük is kevesebbe kerülne, mint akár a hatodrendű fürdőtelepen, ahol a tulajdonos két-három hónap alatt akar meggazdagodni. Egyszóval az, amit a levélíró tisztviselő mond, tiszta igazság és igen kívánatos, hogy példája minél több követőre akadjon.

EGYLET.

Köszönetet a vakok nevében. A vakokat gyamolító országos egyesület most bontotta fel az egyes városokban a vakok nevelése céljaira gyűjtés végett szétosztott perselyeket. A városunkban elhelyezett perselyekben az 1902. évben 475 kor. 28 fillér gyűlt egybe, melyért az egylet köszönetet mond a város nemeslelkű közönségének. Az ez évi gyűjtés összeszedésére az egylet Halász Dávid hivatalnokát november 12., 13. és 14. napjain küldi városunkba, kinek működésében való támogatását szintugy kéri az egylet a nagyközönségtől.

Igazgatósági ülés. A Siketnéma Egylet igazgatósága e hónap 7-én hétfőn délután 4 órakor Puky Gyula főispán elnöke alatt a városházán ülést tart. Az ülés tárgyai: Az igazgató bemutatása. Az iskolai év megnyitásának ügye. Határozat a felvételre folyamodók fölött. Az iskola felszerelési ügye, folyó ügyek, indítványok.

H I R E K.

Napló.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és ünnepponon d. e. 9—12-ig.

Nőegyleti szövő ipar tanműhely nyitva — vasárnap kivételével — mindennap délelőtt 7—12-ig és délután 2—6-ig.

Cipész kiállítás a Simonffy-utcai pavillonban nyitva naponta reggel 9-től este 6-ig.

Szept. 5. **Pelgári lövészegylet** versenye a nagy-erdei lövöldében reggeli 8 órától.

Szept. 5. **Közigazgatási bizottság** gyűlése a város házában.

Szept. 5. **Cipészek** koszoru estélye az Otthonban.

Szept. 5. **Máv. altiszti kör** estélye a saját helyiségében.

Szept. 5. **Közigazgatási bizottság** ülése a város házában délután 3 órakor.

Szept. 6. **Magyar munkások rokkant és nyugdíj egylet**ének gyűlése az ipartestületnél délután 3 óra.

Szept. 6. **Polgári lövészegylet** versenye a nagy-erdei lövöldében reggeli 8 órától.

Szept. 6. **Gazdasági egylet** gyűlése délelőtt 10 órakor.

Szept. 6. **Kiszagdák és földmunkások és munkások** kedélyes estélye a Debrecen vendéglőben.

Szept. 7. **Siketnéma intézet választmányának** ülése a városházán délután 4 órakor.

Szept. 9. **Főiskolai tanév ünnepélyes megnyitása.**

A róm. kath. főgymnásium ünnepe.

— szept. 5.

Tegnap és tegnapelőtt ünnepe volt a kegyes tanítórendiek debreceni társházának. De ünnepe volt egyszersmind városunk közművelődésének is. Most adta át ugyanis a főgymnáziumot annak építője Stegmüller Árpád.

Az átadás esütörtökön délután folyt le. Megjelentek az átadásnál a főgymnáziumi bizottság, dr. Wolfka Nándor püspök, Unger Gusztáv iskolaszéki elnök Várady Károly főgymnáziumi igazgató, Vas Károly kegyes tanítórendi tanár, Váczy János a róm. kath. egyház főgondnoka, Latinovics Mihály államépítészeti főmérnök, Siegmeth Károly üzletvezető helyettes, Kuthy Béla mérnök és Stegmüller Árpád építész.

A nagyarányú szép épület minden tekintetben megnyerte a bizottság tetszését és egy-két apró hiba kivételével, melyeket még a napokban kijavítanak, az épület szép, jó. és célszerű építmény, mely ugy nagyságával, mint tiszta, egészséges voltával megfelel azoknak a követelményeknek, melyeket hozzá ugy a bizottság, mint a tanári kar a tanítás és nevelés érdekében fűzött.

Tegnap reggel 8 órakor volt a főgymnázium ezidei tanévének megnyitó istentisztelete, melyen az új főgymnázium paptanárai pontifikáltak a sz. misét. A *Veni sancte* alkalmából a róm. kath. templomot megtöltötte részben az ifjúság, részben pedig az érdeklődő szép közönség. Az istentiszteleten a főgymnázium énekkara is közreműködött.

Istentisztelet után a beiratásokat

folytatták. A főgymnázium minden osztályába sokan jelentkeztek úgy, hogy az igazgató kénytelen volt sok jelentkezőt elutasítani, minden jelentkezőt még az új, tágas főgymnázium sem képes befogadni. Csak az első párhuzamos osztálynak 106 tanulója van. A II. és III. osztályok is zsúfolva vannak.

Sokat, nagyon sokat nyert a kegyes tanítórend az új főgymnáziummal. Ez az iskola — melynek ezelőtt 10—15 évvel alig volt 100 növendéke — ma mintegy 400 tanulót számlál.

Déli fél 12 órakor áldotta meg az új épületet dr. Wolafka Nándor püspök. A szép és lélekemelő ünnepélyen jelen volt az iskola tanárikara teljes számmal, a főgymnáziumi bizottság és városunk előkelőségei közül többen.

Az épület megáldása után a diszteremben gyűltek össze a jelenlevők, hol meleg szavakkal méltatta a tegnapi nap helyi kulturális jelentőségét dr. Wolafka Nándor. Megható szavaira szép beszédben válaszolt az iskola tevékeny, ügybuzgó igazgatója, Várady Károly.

Az ünnepély után a kegyes tanítórendiek az új rendház díszes ebédlőjébe zártkörű ebédet adtak, melyben a tanári karon kívül résztvettek: dr. Wolafka Nándor püspök, a főgymnáziumi bizottság tagjai, Oláh Károly városi kulturatanácsos és az új iskola építője.

Az ebéden az első pohárköszöntőt Várady Károly mondotta. Szépen ecsegette azokat az érdemeket, melyeket dr. Wolafka Nándor a főgymnázium létesítése és az új épület elkészítése körül szerzett. Az igazgató remek beszédére a püspök az ő kedves, szeretetreméltó modorában válaszolt és az érdemeket viszszahárította az igazgatóra.

Később az igazgató köszöntötte fel a tanári kart. Utána Oláh Károly v. tanácsos szintén a tanárokat, valamint az egész rendet köszöntötte fel. — Unger Gusztáv az egyetértő összműködésre emelte poharát, dr. Wolafka püspök pedig az új épület elkészítőjét éltette.

Az előkelő társaság a késő délutáni órákban oszlott szét.

Megemlítjük, hogy a most lefolyt átadási ünnepély csak a bizottságnak és a debreceni társháznak szólt, de még a rend maga csak e hó végén tartja meg átvételi ünnepségét, melyre — mint értesülünk — a közoktatásügyi miniszteriumot és a nagyvárad püspököt is meghívják.

* **Az udvar köréből.** A király tegnap reggel 7 óra után sétát tett a várkert Dunára néző részén, azután rövid reggeli után dolgozószobájába vonulva államügyekkel foglalkozott. A király fél 11 órakor fogadta Khuen-Héderváry miniszter-

elnököt, a ki több mint egy órát töltött a várpalotában. A várpalotában a 24-ik vadászászlóalj tett őrszolgálatot, a melyet a bosnyák zászlóalj legénysége váltott föl.

* **József Ágost főherceg az E. K. E.-hez.** Az Erdélyi Kárpát Egyesület brassói közgyűlése alkalmából táviratilag üdvözölte József Ágost kir. herceget, az egyesület védőjét. E táviratra a főherceg Alsó-Dabasról, ahol hadgyakorlaton van, a következő sürgönyt küldte Feilitzsch Artur báró orsz. képviselő, egyesületi elnökhöz: Hadgyakorlaton lévén itt elkésve kaptam meleghangú üdvözlő táviratát. Forró, hálattelt köszönetet mondok figyelmükért és őszinte szívből viszonzom üdvözlőket. József Ágost főherceg. s. k.

* **A Rákóczi ünnepi beszédek.** Azokat a beszédeket, amelyeket a Rákóczi emlékeztetének 200 ik évfordulóján tartott ünnepély alkalmával május 22 ikén az ev. ref. templomban Dicsőfi József ef. ref. lelkész, a törvényhatósági bizottság ünnepi közgyűlésén Puky Gyula főispán és dr. Thaly Kálmán orsz. képviselő mondtak a város egy igen díszes füzetben közre adta. Sajnálatos, hogy dr. Wolafka Nándor r. kath. püspök ünnepi beszéde hiányzik a füzetből.

* **Két debreceni ifju ember kitüntetésé.** Ritka kitüntetés érte ifjuságunk két tagját. A kolozsvári egyetem államtudományi tudori vizsgán ez idén ugyanis heten tettek le a vizsgálatot kitüntetéssel, kiket a hivatalos lap tegnapi száma névszerint felsorol s kik között van ifj. Rácz Lajos és Ujfalussy Géza, városunk két derek ifja is.

Magyar név. Weisz Sándor debreceni férfiszabó és divatáru kereskedő belügyminiszteri engedéllyel Fenyőre magyarosította nevét s mátol kezdve cégt is új néven fogja vezetni. Mindenestre dicséretes példa ez kereskedőinknek s méltó a tömeges követésre.

* **Halalozások.** Tegnap a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Elek Jánosné ev. ref. 47 éves, Dede Viktor ev. ref. 25 éves, Szabó Mihályné ev. ref. 22 éves, Balka Piroska ev. ref. 20 napos, Gulácsi János ev. ref. 62 éves.

* **Jogász élet.** Hatalmas színes felhívás hirdeti a kollégium fekete tábláján, hogy az Ozory párt párt értekezletet tart a Dréher söresarnok télikertjében d. u. fél hat órakor. A felhívásban a pártértekezlet tárgyát nagy fejtű tudósítónk, nem volt képes felfedezni s így mi sem adhatunk róla számot. Hanem holnap remélhetőleg már annál kimerítőbben mondhatjuk majd el a mai pártértekezleten lefolyt dolgokat.

* **A cipészkiallitás.** Holnap este zárul be a debreceni cipész munkák és munkagépek szakkiállítása. Mint értesülünk, a bezáráson dr. Kovács Gyula a fővárosi kereskedelmi muzeum igazgatója is jelen lesz. Ma és holnap látogatják meg a kiállítást a tanuló ifjak is, kik részére a rendezőség kedvezményes jegyeket bocsátott ki, mely jegyek az iskolák igazgatóinál kaphatók. A kiállítási leltár most készült el. E szerint a kiállított gépek, rajzok, kaptafák, huzók és bélésmintákon kívül van a kiállításon 1282 pár cipő, 107 pár eszma, 15 pár

papucs és 149 pár cipőfelsőrész. A kiállításról és a szaknagygyűlésről részletes munkát készít Tóth Kálmán, az ipartes tület jegyzője. Munkája valószínűleg már a jövő héten sajtó alá kerül. A kiállítást mint értesülünk ma le is fogják fényképezni.

* **A felrobbant Vaskapu hajó áldozatai.** A keleti hajózási részvénytársasághoz érkezett hivatalos jelentés szerint a Vaskapu gőzhajó robbanásánál összesen kilenc haláleset fordult elő. Meghaltak Lettis A. W. parancsnok, Deszkovics Kázmér első hajótiszt, Persics Ferenc másodhajótiszt, továbbá a következő matrózok: Zuppár testvérek Antal és Miklós, Velsics Matteo, Jurisics Fiovanni, Lazarics Pietro és Vaszilián Etien. Ezen kívül a hajó személyzete közül többen súlyos és könnyű sérüléseket szenvedtek, akiknek a neveiket eddig megállapítani nem lehetett. A hajó teljes értékben biztosítva van és a vizsgálat tovább folyik a hatóság, a keleti hajózási részvénytársaság és a biztosító társaság részéről.

* **Hatásos bemutatkozás.** A Budapest Debreceni gyorsvonaton történt az alábbi kis történet a minap.

A vasúti kocsis szűk szakaszai megannyi kemencék voltak már. A nap teljes erővel tüzi sugarait a kocsis tetejére és oldalára, benn pedig tiz egészséges emberi test, mintha mind kályha lenne, osztja az állati meleget. A szakasz ajtaja nyitva van ugyan, meg a folyosó összes ablakai is, de nem ér semmit, mert ez is tele van friss levegőre szomjazóval. Egy eltikkadt utas idegesen lerántja a szakasz ablakát is, nem törődve egy fiatal asszonyka panaszával, aki kisedését félti a nagy huzattól.

— Csak nem kívánhatja, hogy megfulladjak, mondja ridegen

— A szabályzat szerint ha csak egy utas kívánja is, be kell csukni az ablakot, szólal fel egy fiatal utas.

— Ha nem tetszik, keressen más helyet, mondja az előbbi utas most már a dühtől fuldokolva és vaskos szavakat kezd dobálni. A fiatal utas feláll és bemutatja magát:

— Törhegyi Kázmér vívómester vagyok.

És ellenmondás nélkül becsukja az ablakot.

* **A magyar villanyelem.** Csányi Henrik hazánk fia találmánya mindenfelé nagy feltűnést kelt: a hírlapok naponként megemlékeznek a fiatal feltalálóról és találmányáról és azt állítják, hogy az egész világot átalakítja sok oldalú használhatóságával. Azt jósolják ugyanis, hogy a földesgazda az ekebe és boronába befogja a motort és hazaviszi, elfuvarozza a termést. A gyárakban eltűnik a magas kémény és kazánház, csak egy sereg láda marad, ezek a ládikák világítják a várost, röpitik a vasutat, berregtetik a varrógépet, az esztergát, gyógyítják a beteget, tüzelik a vasalót, főzik, sütik az ebédet, melegítik a kályhát, megszólaltatják a kintornás verkljét és a tűzér ágyuját, fényt szórnak a reflektorokból a viharos tengerre és az ellenséges sereg rejtett hadállására, nyomják a vizet a kertész és a tüzoltó szivattyujába, víz alá merítik a tengerjáró hajó lapátját, megindítják a nyomdász rotációsát. Mind

Megérkeztek óriási mennyiségben, legjobb minőségű férfi női gyermek cipők, csizmák, kalapok és férfi divat cikkek — olcsóbban, mint bárhol, kaphatók

Legfinomabb izlésűek, megfelelő árak.

Révész Zsigmond

cipő, kalap és férfi divat üzletében.

Főtér, városi új bérház 27. szám.

ez már csak rövid idő kérdése, az erőforrás megvan hozzá.

Az abauj-tornamegyei Felső-Dobozán egyizben nevezetes dolgot végzett elemjével. Ugyanis a múlt tavasszal jégtródlás támadt a Hernádon. Egyetlen elem elégséges volt arra, hogy a jégbe furt aknákat fölrobbantsa. Csányi Henrik tíz nap óta Budapesten van és egy konzorciummal tárgyal találmányának értékesítése végett, amelyet a Feltalálók Országos Egyesülete helyiségében Budapesten, e hó 12-én be fog mutatni. Végül megjegyezzük, hogy a magyar Edison diplomátlan és gépinasi sorból, a gép-lakatoságon és villamos szerelésen át küzdötte föl magát az elektrotechnikus tudósok sorába.

* **Fókavadászat a Balatonnál.** Egy debreceni ur, ki ez idén vadászott először, de annál nagyobb szenvedéllyel, a balatonmenti nádasokban kacászott éppen.

Borus, kellemetlen idő volt s az öreg esordás, ki a kis esónakot csákyázta bosszusan mormogta:

— Ma aligha akad valami kápasra...

De egy fordulónál odasug a debreceni urnak:

— Vigyázzon nagyságos ur... Tartsa a fegyvert. Itt a fóka...

— Mi? Fóka? — Kérde izgatottan a debreceni ur s restelte természetrajzi tudatlanságát, mert eddigelé úgy volt meggyőződve, hogy a Balaton mentén nincs fóka...

— Igen... A fóka... Ott a fordulónál — mondja a esordás.

A vadász kezében remegett a fegyver, arca kipirult s ime — a fordulónál öt-hat kacsza repült fel.

— Hol a fóka? — kérde a debreceni vadász.

— Ott repül la...

Somogyban ugyanis falka helyett azt mondják: fóka...

* **Hering rendszer.** Aki mostanában vasuton utazik, az azon meggyőződésre fog szert tenni, hogy a magyar államvasutak vezérférfiai a heringes hordóból szedik eszméiket. A vasuti kocsikban ugyanis azon módon vannak összezsúfolva, egymásra sajtolva az utasok, mint az emlegetett pikáns izü halacska a hordóban. Tíz utasra számított szűk szakaszba 12-14 utast összezsúfolni az nem is tartozik a ritkaságok közé, mert minden nagyobb állomáson ismétlődik. — Vonatvezető és kalauz természetesen nem azért van, hogy a szerencsétlen utasok panaszát figyelembe véve intézkedjék, hanem azzal fizetik ki, hogy az aradmegei hadgyakorlatok miatt kevés a kocsis. Mondhatnánk erre, hogy ilyen kifogással egy országos intézményt csúffá tenni és az utasok szemét kitérűlni talán nem volna szabad, de csupán azt kérdezzük, hogy az I. és II. osztályu kocsikra is szükség van a hadgyakorlatoknál? Mert ha nincs, akkor tessék velük pótolni a kocsik hiányát, nem pedig a martírságban gyakorolni azokat, a ki utazni kénytelenek, hadgyakorlat idején és nem tenni ki őket annak a veszedelmnek, amely ilyen zsúfoltság mellett vaklárma is előállhat.

x **Ritka szerencse.** A 14674 sz. sorsjegyet melyre a mai V. osztályu huzáson az osztálysorsjáték 20.000 koronás nyemrényre esett, **Gaedicke A.** Budapest Kossuth Lajos u. 11. sz. adta el. E cég szerencséje a közönség körében már annyira köztudomássá vált, hogy mindenki csak itt akar venni sorsjegyet.

* **Megvadult ló.** Tegnap délelőtt Klein Miksa kereskedő egyik kocsisa Végh Gábor szekéren árut szállított ki a vasuti feladó raktárba. A raktárnál a ló valamitől megijed és örült gyorsasággal száguldott végig a Hunyadi és Piac utcákon, magával hurcolván a teherrel megrakott szekeret. A megrémült kocsis mindent elkövetett, hogy a lovat megfékezze, de hiába való volt. Végre a Bika szálloda előtt Szabó József talyigás a ló elé állott s annak kantárszárát megkapta. A bátor talyigás ezzel nagy szerencsétlenségnek vette elejét, mert már a szekér is összetört és ha a lovat meg nem állítja, a kocsis is menthetetlenül elpusztul.

* **Kutyák garázdálkodása.** Az Ondódról jött tegnap hazafelé Kovács Lajosné, mikor a város alatt megtámadta két nagy szelindek, melyek a megrémült asszony ruháját összetépték, sőt kezét s arcát is megharapdálták. A megrémült asszony a rendőrségnél panaszt emelt a veszedelmes kutyák gazdája ellen.

x **Értesítés.** Zivuska Ferenéné zenei énektanárnő a magán oktatást f. hó 15-étől kezdi meg. Beiratások a magán órákra f. hó 10-étől kezdve délelőtt 10-1-ig Szent Anna utcai 6. számú házban.

* **Romlott hus.** Tegnap Bösörményi Pál hentesüzletéből 30 kilogrammnyi romlott husneműt kobzott el a rendőrség. Bösörményi Pál egy hónap óta oda van a katonaságnál gyakorlatra és az üzletet egyik segédjére bizta, ki a husneműeket nem kezelte kellőképen s így azok megromlottak. A segédet a rendőrség megbünteti.

* **Rövid hírek.** Kétszáz milliónyi hozomány. Ennyi koronát fog kapni menyasszonyával, Gollet amerikai nábob leányával Rozburghe angol herceg. — **Lázongó fegyencek.** A lepoglavai fegyverházban a fegyencek a rossz élelmezés miatt felakartak lázadni, de sikerült őket lecsendesíteni. — **Uj Rigó Jancsi.** Lavkatos József csongrádi cigányprimás Seiter J. nürnbergi gazdag gyáros leányát nőül veszi. — **Egő köszöntárnak.** A brandenburgi köszöntárnak Kattovitzban napok óta lángban állnak. A nagy kiterjedésű díszénraktárak is égnek. — **Időjóslás.** Falb szerint e hónap első napjainban a lecsapódások bőségesek és kiterjedtek, ami eddig nem vált be. A hőmérőseklet rendes, 7 ike II. rendű kritikus nap. — **Örült kezei közt.** Mesterházy Kálmán budapesti postai alkalmazott dr. Telekes József orvost, aki megakarta vizsgálni, megtámadta és fojtogatni kezdte csak nagy nehezen, tépett ruhával tudott megmenekülni.

x **Az előkelő férfi világ figyelmébe** ajánljuk *Fekete Jakab kalap és férfi divatárú különlegességeinek üzletét, főtér kistemplom mellett* kifogástalan szabásu férfi ingek. Nagy választék angol, olasz és Pichler féle sport kalapokból, valamint feltűnő szép nyakkendő ujdonságokban, *olesó szolid szabott árak.*

x **Táncitanítási jelentés.** Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy évek óta jó hírben álló tánciskolámat szeptember hó 12-én megnyitom.

Tanmódszerem helyességéről alkalma volt már a jobb izlésű családoknak többször meggyőződni. Nem létezik ujdonság e téren melyet azonnal meg ne szerezzenek, különös gondot szoktam fordítani tanítványaim helyes testi tartására, szabályos mozdulataira, és a jobb modor elsajátítására.

Az újabb táncokról fenőtteknek kü-

lön órákat adok, ugyszinte magán házaknál alakuló csoportok tanítását is elvállalom.

Beiratásokat elfogadok bármely időben lakásomon Péterfia u. 2. sz.

A nagyérdemű közönség kegyespartfogását kérve *Alföldy Károly* okl. táncitanító.

Az Arany Bika kávéházában ma este Magyar testvérek zene kara játszik.

A trónörökös hadgyakorlaton.

— Saját külön tudósítónktól. —

Temes-Ujfalu szept. 4.

Ferenc Ferdinánd trónörökösét nagy pompával és még nagyobb lelkesedéssel fogadta Temesvármegye közönsége a mely erős hazafias érzéssel ragadta meg az alkalmat, hogy a magyar trónvárományosát minél nagyobb melegséggel üdvözölje első nyilvános szereplésekor.

Mert a temesujfalusi hadgyakorlatnak ez a legfontosabb eseménye. Ferenc Ferdinánd először szerepel a hű magyar nép között és már most egyszerre meghódította a sziveket.

Szíves, nyájas, előzékeny és szeretetre méltó mindenki iránt. Azzal pedig hogy mindenkivel magyarul beszél, igaz szeretetet keltett fel mindenkiben.

Még a német ajku községi bíróval is magyarul beszélt, és szörnyen restelkednek a lippaiak a miatt, hogy a bíró felelni sem tudott rá, mert bizony-bizony nem tud magyarul.

A trónörökös mindenkivel kezét szoritott, ez is felűnt, mert a király ezt ritkán teszi meg. Ebből a kézfogásból egy kis baj is történt Temes Ujfaluban. A Zselénszky kastély előtt ugyanis a községi bíróság tagjai is várták a trónörökösét. A másodbíró pedig már messziről nyújtotta a kezét a trónörökös felé. De hasztalan tette, mert a főherceg ezt már tolakodásnak vette és hirtelen hátra dugta a kezét. A megyei urak szörnyen restelkedtek e miatt és az ebéd közben Molnár Viktor főispán vidám szóval igyekezett élet venni a kellemetlen epizódnak.

Epizódokban pedig nincs hiány. — Akad bőven. A temesujfalusi bírónak még napok előtt mondták, hogy menyire örül ő felsége a király, hogy ide jöhet.

A sváb bíró nagy önérzettel vetette hátra a fejét és aztán leereszkedve mondta:

— No iszen mi is örülünk ő felségének!

A rendre Paolik budapesti rendőrfőfelügyelő ügyel. Erélyes ember, a ki hozzá van szokva a budapesti közönség indolenciájához. A trónörökös épen Zselénszky Róbert grófnak, házigazdájának a nejét látogatta meg a tisztartói lakban, (ide vonult a grófi család, mert a kastélyt egészen a trónörökös rendelkezésére bocsátották.) a midőn a bejárat előtt egy urias külsejű, panama kalapos em-

ber állapodott meg. Paolik rászólt, hogy menjen onnan, de azon ur nem mozdult. A rendőrfelügyelő erre, rákiáltott.

— Hallja, távozzék onnan. Rögtön menjen!

Az illető a fülét sem mozgatta.

Erre németül dörgött a fülébe:

— Hallja, nem takarodik onnan!

Az ur hallotta, tudta, hogy neki szólnak, meg sem mozdult. Erre a rendőre udvariasan szólította meg, gondolva, hát ha valami nagy ur.

— Tetszik itt valami?

— Nem. Nem tetszik.

— Hát kicsoda az ur?

— Én ő fensége udvari főodrasza vagyok!

— Talán passzpartout tetszik?

— Az se tetszik.

— De hát az Istenért, mi tetszik.

Be tetszik ide menni?

— Majd bemegyek, ha akarok, hiszen itt lakom!

Ez a flegma óriási derültséget keltett az egész közönségben. Még így nem főztek le budapesti rendőrt.

Van itt egy alak Lippáról. Ezen jól mulat most az egész uri kirendeltség. Beesületes magyar ember az illető: Földvári Sándornak hívják, iparkodó kéményseprőmester Lippán. Ez a királyi vendégek tiszteletére diszgyenyruhát csináltatott magának: tarajos sisakot, ezüstös létrát, aranyos sarlót és finom zománcozott sárkányt.

Igy egyenruhásan jár-kél Ujfaluban. Nem sajnált érte százhusz koronát, de ilyen egyenruhát még Kajti szigetén se láttak.

A trónörökös vidám, jó kedvű és friss jó egészségnek örvend. Meg is látszik a jó kedve fesztelen, élénk társalgásán és minden érintkezésében.

A király elmaradását sajnálja mindenki, mégis általában nagyon örül az egész lakosság és a vármegye urai, hogy alkalmuk nyílt közelebről megismerni Magyarország jövődó királyát, akit e mai nappal szeretettel ölel keblére az egész magyar nemzet, mert szeretett királyunknak méltó utódját látja benne.

MULATSÁG.

* **Koszoru estély.** Holnap vasárnap este a magyarországi cipész csizmadia munkások és munkások szakegylete tánciskolájának növendékei az Otthon vendéglő tánctermében világposta, polgári házasság, serpentin, konfetti dobálás, amerikai leltáció és reggelig tartó táncal egybekötött koszoru estélyt rendeznek. Belépti díj 1 korona. Kezdeté este 8 órakor.

SZINHÁZ.

— (A színház jelentése.) Makó Lajos igazgató városunkba érkezett, hogy a hónap végén érkező társulata ügyeit előre elintézzék és hogy a bérletek felől intézkedjék. Itt időzése alatt elkészítette

és sajtó alá adta a társulat előleges színházi jelentését, mely a mai nap folyamán már nyilvánosságra is kerül.

* **Az ember tragédiája Bécsben** most került először színre a bécsi Jubiläums Theaterben Madách remeke, az Ember tragédiája. A bécsi sajtó egyértelműen konstatálja, hogy az előadás nem volt méltó a hatalmas műhöz, a szereplők nem voltak tisztában feladatukkal, rosszul játszottak. Az átdolgozás silány és a gyönyörű nyelvezet sem jutott érvényre. Csak éppen a díszletek és a jelmezek voltak megfelelőek.

TÁVIRATOK.

Politikusok a királynál.

Budapest, szept. 4. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt ő felsége ma délelőtt háromnegyed óra hosszat tartó magánkihallgatáson fogadta. Ma délután 1 órára Andrássy Gyula gróf, 2 órára Hieronymi Károly és 3 órára Tisza István gróf vannak ő felségéhez kihallgatásra meghíva.

Budapest, szept. 4. Tisza István grófnak mai délután 3 órára kitűzött fogadása, mivel a gróf a meghívást későn kapta meg, elmaradt.

Ki lesz a miniszterelnök?

Budapest, szept. 4. Az Esti Ujság értesülései újból megerősítik azt a hírt, hogy a kabinet megalakítására Lukács fog megbízatást kapni a királytól, kit ő felsége holnap és Tisza István is kihallgatni fog.

A trónörökös a délvidéki hadgyakorlatokon.

Budapest, szept. 4. Ferenc Ferdinánd főherceg ma reggel 7 órakor a Lippától keletre fekvő magaslatra lovagolt, hogy a két hadtest gyalogcsapatának első összeütközését szemlélje. A főherceg, a ki viruló színben van és a kit a lakosság mindenütt lelkesen üdvözöl, egész délelőtt, a harc félbeszakításáig, a 23. honvéddal gyalog hadosztálynál időzött, a mely a Marostól délre fekvő magaslatokat szállotta meg. A főherceg a hadgyakorlati fővezetőségével együtt nagy érdeklődéssel nézte, mint igyekezik a 16. gyaloghadosztály a 38. henvédhadosztály támogatásával a Maroshoz utat törni.

A főherceg 12 óra után tért vissza Ujfaluba.

Az idő pompás. Tegnap óta a Zselénski kastély erkélyin ott leng a magyar trikolor a feketesárga zászló mellett.

A bécsi községtanács a harmadéves katonákért.

Bécs, szept. 4. A községtanács petícióban kéri a kormányt, hogy a legerélyesebben hasson oda, hogy a hadügyi kormány vonja vissza a harmadéves katonák benntartására vonatkozó rendeletet s esetleg hívja össze azonnal a Reichsratot ülésre.

Travnik elpusztult.

Travnik, szept. 4. Travnik bosnyák város ma teljesen leégett. Több emberélet elpusztult, hatszáz ház, két mecset, a zsidó templom elhamvadt; 5000 ember hajléktalan lett.

Travnik, szept. 4. A tűzvész a vonat mozdonyából kipattant szikra okozta. Az óriási szél és vízhány növelte a nagy veszedelmet. A lakosság nyomora óriási. A szerajevói hadtestparancsnokság rögtön száz sátozt, élelmiszereket küldött a hajléktalan tűzkárosultaknak s felajánlotta lakásul a kincstári épületeket, katonai kórházakat és szekereket is, hogy a szerencsétleneken segítsenek. A tűzbe állítólag igen sokan oda veszttek.

Angol nagykövetség meghalt.

Eckersdorf, szept. 4. Gróf Deym Ferenc londoni magyar-osztrák nagykövete Eckersdorfban, porosz Sziléziában, ahol nyaralt, tegnap este meghalt.

A helyőrség készenléte.

Budapest, szept. 9. Egy reggeli lap azt újságolja, hogy a budapesti helyőrséget készenlétebe helyezték és bizonyos katonai intézkedéseket tettek volna, mert zavargásoktól tartanak. Ez abszolúte nem áll. A 41. és 32. hadosztályra vonatkozó diszpozíciók megváltoztatása azért vált szükségessé, mert őfelsége a hadgyorlatokban való részvételről lemondott és székhelyét a fővárosba tette át. A király jelenléte alatt a helyőrségi szolgálat mindig nagyobb a rendesnél és több embert igényel, úgy hogy arról a gyakorlatról, melyet a hadosztály kebelében tartottak volna, ez okból le kellett mondani.

A magyar tisztek száma.

Bécs, szept. 4. A Neue Freie Presse mai száma táblázatos kimutatást közöl arról, hogy a közös hadsereg magyar ezredeiben hány magyar tiszt szolgál. A cikk, amely természetesen arra a vég eredményre jut, hogy a magyar vezényleti nyelv behozatala tisztára képtelenség felsorolja, hogy hat olyan magyar ezred van, amelyben csak egy magyar a tisztak közül, három ezredben a tisztakar 10 százalék, ötben 20 százalék és három magyar ezredben 4 százalék a magyar tiszt.

A macedón bandák.

Konstantinápoly, szept. 4. Hivatalosan közlést tesznek, hogy a derkozei vízvezeték mellett táviróállomást rendeztek be. — Valamennyi török lap hosszú azonos szövegű cikket közöl egy török vámtiszt ről, ennek feleségéről és leányáról, akiket 14 nap előtt a kelet ruméliai demarkációs vonal mellett (kirkkilisszei szandzsák) egy komitebanda megsebesített, miután hősiesszen védelmezték magukat. A cikk az itteni kórházban fekvő sebesültek vallomásaival alapul és a leghevesebben elítéli a bolgár bizottsági bandák üzemeltetést.

Görögország és a porta.

Athén, szept. 4. Rally miniszterelnök a nagyhatalmaságok itteni követéhez azt a kérelmet intézte, hogy követeljék a portánál Bachtar basának, a krusevói kormányzónak megbüntetését a török katonák által ott elkövetett kihágások miatt.

Rémnapok Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, szeptember 4. Nagy a rettegetés a török fővárosban. Konstantinápolyi távirat jelenti, hogy a szelamlíkra csak nagyon kevés idegent fognak bebocsátani. A nagykövetségeket felkérte a porta, hogy legfeljebb ötöt meghívót vegyenek igénybe, holott ezelőtt a nagykövetelek annyi kivácsi idegennek juttathattak meghívót a szelamlíkra, a hány-nak csak akartak. Érdekes és jellemző a konstantinápolyi viszonyokra a portának egy másik rendelete is, amelylyel

utasította a vámhivatalokat, hogy minden esomagot és ládát, amely elvámolás alá kerül, óvatosan bontsanak fel s vizsgálják meg, nincs-e bennük robbanó anyag.

Osztálysorsjáték.

Budapest, szept. 4. A XII. sorsjáték ötödik osztályának legnagyobb főnyereményét, 100,000 koronát ma ismét az általánosan előnyösen ismert Török A. és Társa főelárusító (Budapest, VII., Teréz körút 46.) által nyolc nyolcadban eladott 74366 számú sorsjegy nyerte. A többi nagyobb nyeremények a következők:
100,000 koronát nyert: 74366.
10,000 koronát nyertek: 11311, 22818.
5000 koronát nyertek: 47412, 62872, 99764.
2000 koronát nyertek: 9231, 25386, 42449, 100676.
1000 koronát nyertek: 54758, 27002, 44561, 47644, 93581.]

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sikasztással vádolt törvényszéki bíró. Sikasztás vádja miatt került a vádlottak padjára László Sándor ipolyi törvényszéki bíró, kit az 1. és 2. foku bíróság a vádától felmentett. A főügyészség felelősségére illetve a kuria tegnap foglalkozott Kelemen Mór elnök leté alatt és Janecska István bíró előadásában ez ügygel a semmisségi panaszt elutasításával helyben hagyta a bíróságok felmentő ítéletét.

§ Terényi Irma szabadjában. A budapesti büntető törvényszék Terényi Irmát 600 korona biztosíték lefizetése mellett szabadjábra helyezte.

Regényesarnok.

A tejtetvér.

Második rész.

(Folytatás.)

A szomszéd asztalnál elegáns reggeli mellett csinos nők foglaltak helyet, fiatal emberek társaságában; viselkedésük még Senliseénél is raffináltabb volt.

Diskrétül mosolyogtak, csevegtek és színházról, zenéről terefeltek.

Majd idősebb, rendjeles urak serege özönlött be, mintha szél röpitette volna őket.

Fesztelenül engedték lesegíteni felöltőjüket, bizalmas kézsorításokat váltottak ösmerőseikké és aztán biztos léptekkel foglalták el bizonyára mindnapos megszokott helyeiket.

—Látod azt a piros arcú, őszes szakálú urat? magyarázta Senlissi.

—Az Banet szenátor.

Az amott lejjebb a szegletasztalnál, ahol oly vígan vannak, Silvie Alassir, az Orena Comique tagja Juliussal, a felkapott nagy arcképfestővel és Piedor zenezerzővel.

Savinien nagyra meresztette a szemét és egy kicsit irigykedni kezdett, mialatt csodálta Eduárdnak a párisi nyilvános életben való tájékozottságát.

Hát te komolyan jogot tanulsz? — kezdte most társalgást Senlisse.

—Talán Villotteben szándékozik irodát venni és ügyvédeskedni?

Nem én — válaszolt Louëssart a kis küssé be volt csipve és bőbeszédű lett.

(Folyt. köv.)

461. sz.

1903.

Árlejtési hirdetés.

A debreceni izr. hitközség által a József kir. herceg-utca, 26 és 28-iki szám alatt létesítendő új építmények építési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az egyes munkák költségei következőleg vannak előirányozva:

Föld, kőműves és elhelyező munka	31,556.20
Ács munka	5,156.63
Bádogos munka	1,072.—
Asztaloslakatos mázó és üveges munka	5,596.—
Vízvezetési munka	1,500.—
Légszuszvatéki munka	1,366.—
Szobafestő munka	802.—
Különfélék és előre nem láthatókra	2,366.67
Összesen Kor.	49,415.50
Levonandó a kikerülő anyag értéke	1,915.50
	47,500 — az az

negyvenhétézeröttszáz korona.

A munkák csak együttesen adatkik. A versenytárgyalásban részt vehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos, vagy vállalkozó.

Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munka előirányzati összegének megfelelő 5% bánatpénzt készpénzben vagy óvadék képes értékpapirokban a hitközségi irodánál 1903. szeptember 7-én d. e. 10 óráig letenni.

Az ajánlatba hozandó engedmény vagy egységárák számmal és betűvel olvashatóan kiírandók.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetés-vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok f. év szeptember 7-én d. e. 10 óráig a hitközségi irodához (Kápolnási u. 1. sz.) nyújtandók be.

A beérkezett ajánlatok f. évi szeptember 7-én d. e. 11 órakor a hitközség tanácsstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati vagy utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kifejezéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vehetők.

A hitközség fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessenek.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számított 20 napig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőirányzat, vállalati feltételek a hitközségi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a kívánt felvilágosítások is megadhatók.

Debrecen 1903 augusztus hó 28-án.

A debreceni izr. hitközség előljárósa.

25307—903. sz.

Pályázati hírdetés.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást kirdet a Kigyós állomáson létesítendő magasépítményekre és azzal kapcsolatos munkákra.

A költségszámítások, a szerződési tervezet, az ajánlati minta és a pályázati feltételek Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák

alatt 2 korona lefizetése mellett átvehető és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903 évi szeptember hó 19-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat Kigyós állomáson előállítandó magasépítmények építési munkáira.“

Az előállítandó magas építmények következők: egy emeletes III. rendű felvételi, épület, egy kettős emeletes őrház, egy gazdasági udvar 2 rekeszszel egy szabadon álló árnyékszék III. oszt. felvételi épülethez, egy szeméttverem, két sütőkemence, egy kut a felvételi épülethez, egy kut az őrházhoz, őrházi melléképület négy lakó számára és két őrbódé.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903 évi szeptember hó 18-án déli 12 óráig 1500 azaz ezeröttszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgáltatnak a tárgyalás alapjául. Távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyeladandók fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított 2 hétben állapíttatik meg, a bánatpénz visszaadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltetik.

Aradon 1903 szeptember hó 1-én

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Jskolai o o o o
növendékek

FEHÉRNEMÜ ÉS AGY-
NEMÜ SZÜKSÉGLETEI
LEGJOBAN BESZEREZ-
HETŐK UGY LEÁNYOK,
MINT IFJAK RÉSZÉRE

Kardos László

FEHÉRNEMÜ ÉS VÁSZON
NAGY KERESKEDESEBEN

Debreczenben, Kossuth-utca.

Zsákok

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási
forrás új és használt
zsákoknak
és minden fajta vízhatlan ponyvának
Winkler Zsigmondnál
Budapest, VII, Nyár-utca 23.

Szerencse fel!

Egy koronaért portó-
mentesen küld az orvos-
szövetség sorsjátékához
egy sorsjegyet az **OR-
SZÁGOS SAJTÓ** iroda
Budapest, Kemény Zsig-
mond-utca 11.

Huzás már október 10.
1840 nyeremény. 1 fő-
nyeremény 40000 Kor.

Legnagyobb nyeremény
legkedvezőbb esetben
50000 Korona.

Szerencse fel!

1 korona egy sorsjegy!

1 korona egy sorsjegy!

≡ Egy jó régi házi szer, ≡

a melynek egy családban sem szabad hiányozni, ez az általánosan ismeretes
Hesz Ernő-féle Eucalyptus.

tiszta 12 év óta Ausztráliából szállított termény. Németországból és Osztrák
Magyarországban törvényesen védve. Egy üveg ára 1 kor. 50 fil., mely soká
tart, mindenki megszerezheti egészségének visszaállítására s más betegségek
elkerülése végett.

Több mint 1500 hála köszönet

érkezett be tagtörés, hát-, mell-, nyakfájdalmak, zsába, nehézlégzés, nátha,
fejfájás, belső nemes testrészek fájdalmai, régi sebek, hórbetegségekről.

Senki el ne mulassza, a fontos könyvet, melyben az Eucalyptus-ké-
szülékek leírva vannak, valamint azoknak hatása fennemlített betegsé-
geknél, magának megrendelni. A szenvedők érdekében a könyvet minden-
kinek ingyen megküldöm, ebben egész serege van az elismerésnek a meg-
gyógyultak részéről.

Klingelbal (Szászországban).

Hesz Ernő

Eucalyptus-szállító.

— Vigyázzunk a védjegyre. —

Kapható: Rothschnek V. Emil, Mihalovits István, Tóth Béla, Szilcz
Ferenc gyógyszerészeknél Debrecenben.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légcső heveny és idült hurutjainál, a
tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és
bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél,
köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden
gyógyszertárban, drogueriában és fűszerkereskedésben.

Kutkezelőség: **BRASSÓ.**

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902. számú
rendeletével a Málnási Mária Forrás számára a gyógy-
forrás elnevezést engedélyezte.

A külföldi Selters, Gleichenberg, Emsi drágább
vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. —
Tiszán, felényi borral, tejjel összeöntve iható.